

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

5. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 2009. URL: http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2013/06/ESG_3edition-2.pdf.

6. Council Conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aef0016>.

7. Декларація про створення Європейського простору вищої освіти від 2012 р. URL: <http://nau.edu.ua/ua/menu/navchannya/bolonskij-proczes/budapeshtsko-videnskadeklaracziya.html>.

8. Спільна декларація міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти» від 1999. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_525.

УДК 378.37.01.005.33

СВІТОВІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

І.О. Седікова, І.І. Савенко,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Вища освіта в сучасному суспільстві має надзвичайно важливу місію – сформувати відповідальну та самодостатню особистість, яка володіє критичним мисленням, а також має захисний імунітет проти численних соціальних міфів. Особистісний рівень інтелекту на сьогодні вимірюється не стільки кількістю засвоєних знань, як рівнем конструктивності поведінкових стратегій, що проявляються у конфліктних ситуаціях різного характеру [1]. Голова комісії ЮНЕСКО з питань освіти Ж. Делор зазначив: «Наші сучасники потерпають від запаморочення, розриваючись між процесом глобалізації, прояви якого вони спостерігають і пошуками своїх коренів, опори в минулому, належності до тієї чи іншої спільноти. Освіта має зайнятися цією проблемою, оскільки більш ніж будь-коли, вона є учасником процесу зародження нової всесвітньої спільноти і виявилася в самому центрі проблем, пов'язаних з розвитком особистості й різноманітних спільнот» [2].

У своєму звіті 2019 р. ОЕСР наводить три мегатренди, що впливають на майбутнє освіти: глобалізація, цифровізація, старіння населення. Протягом найближчих десяти років більшість населення світу складатиметься з середнього класу (Китай та Індія, в яких сконцентровано 90 % середнього класу світу). Прогнозується, що спочатку це вплине саме на системи вищої освіти, оскільки їм доведеться докладати більше зусиль для залучення кращих здобувачів на набагато більш мобільному та конкурентному ринку [2]. Продовження зростання міжнародної мобільності призведе також до необхідності

інтегрувати здобувачів з різних груп суспільства. При цьому зазначається, що нерівність можливостей може призвести до відмінностей у добробуті та викликати соціально-політичні заворушення.

За останні роки тривалість життя зросла в країнах ОЕСР в середньому від 70 до 80 років. Працівники старшого віку зіткнуться із зростаючою невпевненістю на ринку праці, підвищуватиметься потреба у доступі до якісних можливостей перепідготовки та підвищення кваліфікації. Зростає потреба в цифровій грамотності та критичному мисленні не тільки молодих здобувачів, але й у людей старшого покоління [3].

Фахівці Міжнародної платформи «Studyportals», до якої залучені 3750 університетів світу та низка національних інститутів, окрім старіння населення світу, формулюють такі мегатренди: зміни на ринку праці (зростання автоматизації впливає на глобальну робочу силу); невідповідність навичок (розрив між тим, чого потребує роботодавець, та тим, що пропонує освіта); суворіша імміграційна політика (більше бар'єрів для мобільності до країн з високим рівнем доходів); економічні зміни (залежність економічного зростання від ринків, що розвиваються); дисбаланс потужності (попит в економіках, що розвиваються, проти пропозиції в розвинених економіках); бюджетний тиск (вища освіти стикається зі скороченням державного фінансування) [4]. Перелічені мегатренди здійснюють такі впливи на сферу вищої освіти: зростання кількості людей, залучених до вищої освіти (332 млн. здобувачів до 2030 р.); якісні зміни в характері попиту: просування освіти протягом життя; впровадження он-лайн (змішаного) навчання; подрібнення освітніх програм; орієнтація на результати в кар'єрі; спеціалізація. Вплив на мобільність міжнародних здобувачів вищої освіти характеризується таким чином: кількісне зростання зарахування міжнародних здобувачів (6,9 млн. здобувачів до 2030 р.); якісні зміни у характері попиту (зростання привабливості регіональних напрямів; інновації та розширення транснаціональних моделей); сплеск англійських програм у нових напрямках; вищі амбіції університетів світового класу та інвестиції в них [4].

Ключові тренди розвитку вищої освіти розглядаються у рамках п'яти категорій: соціальні (благополуччя та психічне здоров'я студентства, демографічні зміни; справедливі та чесні практики), технологічні (розвиток штучного інтелекту, формування цифрового навчального середовища наступного покоління, проблеми аналітики даних та питання конфіденційності), економічні (вартість вищої освіти, майбутня робота та навички), вищої освіти (зміни в чисельності здобувачів, альтернативні шляхи до освіти, он-лайн-освіта), політичні (скорочення фінансування та цінність вищої освіти).

Швидкі зміни, які відбуваються у суспільстві, технологіях, знаннях, вимагатимуть у майбутньому від фахівців здатності до пристосування, опанування нових навичок, професій, креативності. У майбутніх структурах освітніх програм найбільш актуальним є набуття універсальних компетентностей: вміння вчитися, опрацьовувати інформацію, швидко опановувати нові технології, здатність до критичного мислення та креативного підходу до завдань. Актуальності набувають також навички системного мислення, про-

грамування, міжгалузевої комунікації, вміння працювати в умовах невизначеності, мультикультурність і володіння декількома мовами, екологічність мислення, мультифункціональність. Висока складність завдань майбутнього потребує від фахівців вміння концентруватися, управляти власними емоціями, підтримувати розумову та фізичну працездатність, планувати навантаження. Таким чином, перед ЗВО постає завдання поєднання розвитку таких здатностей у здобувачів та одночасного надання їм спеціалізованих знань і навичок у рамках обраної професії. Крім того, більшого значення набуває свобода і відповідальність здобувача у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії. У методах навчання відбуватимуться зміни, пов'язані, перш за все, зі зміною фокусу з викладання, транслявання знань на активну участь здобувача у освітньому процесі. Функція викладача у майбутньому – здебільшого у створенні середовища для навчання та керування.

Тенденція до неоіндустріалізації, впровадження концепції Індустрії 4.0, все проникний розвиток ІТ-технологій, екологічні проблеми у найближчі 5-10 років змінять ландшафт найбільш затребуваних професій. За оцінками світових експертів, оприлюднених Forbes, BBC, Trade Schools Colleges, та експертів дослідницької групи «Digitale Transformation» науково-дослідного інституту майбутніх трудових відносин (м. Бонн), найбільш затребуваними будуть фахівці, які можуть проєктувати, впроваджувати нову техніку і технології з урахуванням викликів майбутнього, а також професії, пов'язані із забезпеченням життя та здоров'я людини [5].

Технології майбутнього: архітектор територій; фахівець з робототехніки; інженер-проєктувальник різного профілю; фахівець з 3D-друку; розробник, диспетчер безпілотних апаратів; космогеолог; ІТ-технології і дані: проєктувальних «розумного середовища», «розумних будівель»; програміст; аналітик даних; фахівець, аналітик з кібербезпеки; розробник технологій блокчейн; розробник віртуальної, доповненої реальності; фахівець з цифрового контенту; цифровий лінгвіст; екологізація виробництва та життя: екоаналітик у будівництві; фахівець з альтернативної (сонячної, вітрової тощо) енергетики; біоетик; ресайклінг-дизайнер; фахівці з «сіті-фермерства»; здоров'я людини: біогенетик; біоінженер; біоінформатик; біофармаколог; телехірург, ІТ-лікар; медична сестра; фізіотерапевт; нейропсихолог [5]. Водночас професії, пов'язані із забезпеченням здоров'я, навчанням, наданням індивідуальних послуг, творчістю, залишаються актуальними, оскільки не можуть бути заміщені автоматизованими системами навіть із використанням штучного інтелекту. Таким чином, у майбутньому чисті гуманітарні спеціальності відійдуть на другий план, а технічні, інженерні, навпаки, будуть найбільш затребуваними. Водночас значною мірою будуть затребувані фахівці біологічного напрямку. У 2018-2019 рр. МОН України запровадило стандарти вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, галузі знань: 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент», у яких виокремлено три групи компетентностей, які кардинально змінюють підхід, щодо підготовки здобувачів вищої освіти.

Список літератури:

1. Терепищого С.О. Українська освіта в умовах війни : монографія. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2020. 234 с.
2. Delors J. Education: a hidden treasure. Highlights of the report of the international commission on education for the 21st century. URL: <http://www.ifap.ru/library/book201.pdf>.
3. Бойченко М. Особливості розвитку культури якості вищої освіти в європейських ЗВО. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2020. № 6 (32). С. 3-10.
4. Андрущенко В.П. Ціннісний дискурс в освіті. Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис. 2018. № 1. С.1-6.
5. Про стан і стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/4418>

УДК 378.091.12:331.108.3:005.336.3

**ОРГАНІЗАЦІЯ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ НА ЗАМІЩЕННЯ
ВАКАНТНИХ ПОСАД НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ –
ЗАПОРУКА ЯКОСТІ КАДРОВОГО СКЛАДУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

**Н.О. Дец, Л.О. Ланженко, Л.Д. Риженко,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Сьогодні, в такий надскладний час в історії нашої країни, в час випробувань під час жорстокої загарбницької російсько-української війни перед нами, педагогічними та науково-педагогічними працівниками, стоїть важливе завдання - збереження й розбудова освіти та науки України, педагогічного, науково-педагогічного потенціалу. Тому ще гостріше постає питання якості кадрового складу закладу вищої освіти (ЗВО). І цьому, очевидно, сприяє організація конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників.

Організація такого конкурсу має на меті добір науково-педагогічних кадрів, які відповідають всім вимогам сучасної вищої освіти, відповідному переліку кваліфікаційних вимог та можуть забезпечити якісний освітній процес ЗВО. Основними базовими вимогами до претендентів на заміщення вакантних посад є:

- вища освіта (магістр, спеціаліст);
- науковий ступінь та/або вчене звання, як правило, відповідно до профілю факультету (навчально-наукового інституту);
- виконання вимог пункту 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених Постановою КМУ від 30.12.2015 №1187 (в редакції постанови КМУ від 24.03.2021 р. № 365);
- стаж роботи на наукових, науково-педагогічних посадах;

	ПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗВО УКРАЇНИ К.С. Колеснікова, К.В. Мануїлова, О.В. Пурхванідзе	
203	DIGITALIZATION AS INNOVATIVE TECHNOLOGY FOR IMPROVING THE QUALITY ASSURANCE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION S.O. Voinova, I.M. Svity	446
204	КОНЦЕПЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Н.С. Згадова, Т.І. Ткачук	449
205	ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ О.В. Зиков, І.В. Безбах, О.М. Всеволодов	451
206	ОПТИМІЗАЦІЯ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ Т.В. Стрікаленко, А.А. Савенко	454
207	ВИКЛАДАННЯ КУРСУ НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ЗА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМОЮ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ Л.М. Тележенко, М.С. Нападівська	455
СЕКЦІЯ 4		
208	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ Т.М. Афанасьєва, Г.І. Палвашова, Н.В. Доценко	458
209	ЩОДО ВПЛИВУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ЗВО НА ЯКІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ К.Б. Козак, Г.Й. Євдокимова	460
210	МІЖНАРОДНЕ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ І.М. Агєєва, Д.В. Седіков	463
211	СВІТОВІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ І.О. Седікова, І.І. Савенко	466
212	ОРГАНІЗАЦІЯ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ КАДРОВОГО СКЛАДУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ Н.О. Дец, Л.О. Ланженко, Л.Д. Риженко	469
213	ЛІЦЕНЗІЙНІ УМОВИ ПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ І.М. Ліхошерст, Міністерство освіти і науки України, м. Київ В.Г. Мураховський, Ф.А. Трішин, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	471
214	ШЛЯХИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В	475